

Nieuwe publicatie Defensie leidt tot onjuiste beeldvorming meidagen 1940 **Defensie schoffeert Nederlandse veteranen met nieuwe uitleg Duitse schendingen Oorlogsrecht**

Op 18 maart jl. bracht het Instituut Militaire Geschiedenis (IMG), een onderdeel van het Ministerie van Defensie, een publicatie uit met de titel “Ik had mijn Roode-Kruis band afgedaan”. Een onaanvaardbaar onwetenschappelijk samengesteld werk dat zijn oorsprong vindt in het kort geding dat in december 2000 door veteranen tegen dit instituut werd aangespannen. Aan het kort geding werd indertijd volop aandacht besteed, aan het onlangs gepubliceerde werk tot op heden erg weinig. Uit respect voor onze veteranen en het feit dat deze kwestie bij hen nog sterk speelt, heeft Stichting De Greb gemeend hierop actie te moeten ondernemen. Dit om te voorkomen dat het boek (door de Staat der Nederlanden uitgegeven) stilzwijgend door de gemeenschap wordt geaccepteerd, ingezet wordt bij (militaire) opleidingen en actief bijdraagt aan een onjuiste beeldvorming over de strijd in de meidagen van 1940. Wij nodigen u tevens uit om ook de volledige brochure te lezen die als bijlage is toegevoegd.

De onderliggende studie – uitgevoerd door Prof.Dr. H. Amersfoort (adjunct-directeur IMG) – heeft volgens de auteur als thesis een onderzoek naar de gedragingen van de Nederlandse en Duitse troepen tijdens de meidagen van 1940, en in hoofdzaak de gedragingen conform het oorlogsrecht. De studie geeft terecht aan dat er sprake is geweest van overtredingen van het oorlogsrecht. Hoofdvraag is volgens Amersfoort: “Waarom schonden de(ze) militairen het oorlogsrecht”?

De studie staat niet op zichzelf. In 1990 kwam het beruchte werk van Amersfoort en Kamphuis (huidig directeur IMG) uit getiteld “Mei 1940 – de strijd op Nederlands grondgebied”. Dit boek kwam met de opzienbarende conclusie dat het oorlogsrecht in zekere zin in vrij evenwichtige mate door de strijdende Nederlandse en Duitse troepen was geschonden in de meidagen. Het stelde vast dat met name op de Grebbeberg de Nederlandse troepen een aantal maal opzichtig het oorlogsrecht schonden, en sterker nog, de met een Militaire Willemsorde onderscheiden held, de soldaat Migchelbrink, zou volgens beide auteurs een oorlogsmisdadiger zijn. Op basis van slechts één (zeer dubieuze) bron (één is geen) stelde men vast dat de soldaat in kwestie na zijn overgave nog een Duitser neerschoot, waarop de overige SS'ers hem en twee anderen neerschoten. In feite waren vele verklaringen voorhanden die stelden dat iedereen allang ontwapend was, en dat slechts een brutale opmerking van de soldaat in kwestie de SS aanleiding gaf drie man alsnog neer te schieten. Een flagrante schending van het oorlogsrecht! Daarnaast ging het werk op een bizarre wijze om met de werkelijkheid. Men ontkende in feite de massale schending van het oorlogsrecht door met name de Waffen SS, en vergoelijkte zelfs dit handelen door vooral het soms verkeerde witte vlaggen gebruik van de Nederlanders als voorname aanleiding van Duitse misdaden te noemen. Men durfde zelfs te poneren dat de Nederlanders het oorlogsrecht regelmatig schonden!

De 8 R.I. veteraan W. Jagtenberg, zelf oorlogsgehandicapte door SS oorlogsmisdaden in de voorpostenstrook van de Grebbeberg, spande samen met de Stichting de Greb, en ondersteund door 27,000 sympathiserende veteranen en de pro-deo werkende advocaat (en oud marinier) Knoops in 2000 een kort geding aan tegen de auteurs. Men eiste rectificatie en een gekuiste en verbeterde herdruk van het bewuste boek inzake de passage over Nederlandse en Duitse misdaden aan het Grebbefront. Weliswaar werd de eis niet door de rechter ingewilligd (vooral vanwege het feit van de lange tijdsperiode tussen uitgave en geding), maar de auteurs gaven schielijk toe de zaak Migchelbrink te zullen herzien. Deze tweede herziene druk is anno nu nog steeds in voorbereiding, maar de auteurs wilden toch in maart 2005 vast hun gelijk alsnog halen ten aanzien van hun perceptie inzake schendingen van het oorlogsrecht in de meidagen 1940. Vandaar de separate publicatie “Ik had mijn Roode-Kruis band afgedaan”.

Deze nieuwe studie van auteur Amersfoort is een zeer onwetenschappelijk, fragmentarisch en onvolledig werk geworden. Het predikaat “wetenschappelijke studie” wordt er volkomen onterecht aangehangen in het voorwoord door Piet Kamphuis. Het werk neigt zelfs naar vergoelijking. Het heeft er soms de schijn van dat de historicus Amersfoort advocaat voor de Duitse aanvallers speelt. Deze conclusie wordt kort door ons gemotiveerd gezet in de volgende punten:

1. Het werk sluit enkele flagrante Duitse schendingen van het oorlogsrecht uit: 1) De inval zonder ultimatum, 2) de massale Duitse inzet van verraderlijke – in burger of Nederlandse militaire kleding gestoken – overvalcommando’s bij de strategische bruggen over Maas en Maas-Waalkanaal, 3) de massale oppervlakte bombardementen op civiele doelen Rotterdam en Middelburg.
2. Het boek is geschreven op een storend onoverzichtelijke wijze. Door de verzuilde thematische aanpak, springt de auteur van front naar front. Terwijl eigenlijk een thematische aanpak van die fronten juist logisch zou zijn geweest. Zelfs de auteur maakt in zijn conclusies toch een aantal maal de verwijzing naar speciaal het Grebbefront: het enige front immers waar in heel mei 1940 – in de oorlog tegen het westen – de Duitse legers drie dagen lang werden tegengehouden. Nergens anders lukte dit de geallieerden. Maar auteur heeft alleen fragmentarisch aandacht voor dit front, en dan nog eens vooral voor de strijd op 12 en 13 mei, terwijl op 11 mei massaal het oorlogsrecht werd geschonden door de SS! Door de versnipperde aanpak echter weet Amersfoort steeds een zekere kunstmatige balans te projecteren zodat zijn gelijk koste wat kost gehaald wordt.
3. Het werk geeft een bedroevend slechte analyse van de organisatie die wij kennen als de SS (Schütz Staffel). De studie volstaat met deze misdadige organisatie in een staccatoachtige toonzetting af te schilderen als een fanatieke nationaal-socialistisch keurkorps, waar binnen de gelederen “inderdaad” sneller neiging tot overtreding van de oorlogsrechtregels zou zijn. Het oorlogsrecht zou echter ook bij hen uitgangspunt zijn geweest (!). Men noemt geen enkele bekende SS misdaad bij naam, en omschrijft de kwaliteiten en inborst van de troepen conform de kwalificaties die wij vandaag de dag aan specialistische eenheden als Korps Mariniers of Korps Commandotroepen zouden toekennen. Men ontkent in de omschrijving (en elders) de vrijwel systematische slechtheid van deze organisatie, en roemt hen vooral om hun moed en roekeloosheid. Schendingen aan het Nederlands front zou op uitzondering zijn gebaseerd!
4. Het is volkomen bijzijden iedere vorm van logica dat een legereenheid voortspruitend uit een nationaal-socialistisch collectief (SS) dat slechts was geschapen om repressief en agressief – geen middel schuwend – politieel op te treden, zich in uniform – in de gekte van een slagveld – opeens iets fundamenteels gelegen zou laten liggen aan zoets menselijks als oorlogsrecht ... Een organisatie die in de twintigste eeuw in wreedheid slechts haar gelijke hoefde te erkennen in de Russische geheime dienst onder de afgrijselijke wreedaard Beria, zou in de Nederlandse campagne hebben uitgeblonken in handhaving van het oorlogsrecht. Deze SS troepen zouden zich dus - als we de auteurs moeten geloven - in Nederland meestal heel behoorlijk hebben gedragen, ja soms zelfs buitengewoon hoffelijk. Slechts in uitzonderlijke gevallen zouden ze - volgens Amersfoort - de regels met voeten treden en dan nog vaak uitgelokt door Nederlandse acties!
5. De auteur vond het gerechtvaardigd bepaalde SS schendingen van het oorlogsrecht op de Grebbeberg (loopgraven in het vak van kapitein Hakkert), vanwege toevallige voor Nederlandse militairen daaruit voortvloeiende sparende consequenties, te moeten betitelen

als een “*blessing in disguise*”. Een schandelijk gebruik van woorden voor een misdaad met goede afloop.

6. De auteur heeft het binnen het kader van zijn studie onnodig geacht de Waffen SS misdaden in mei 1940 in Frankrijk en België te benoemen. Twee zeer bekende gevallen van grove schendingen van het oorlogsrecht (160-170 Britse krijgsgevangenen vermoord) in Le Paradis en Wormhoudt worden niet benoemd of besproken. Een van de twee moordpartijen werd door de Leibstandarte Adolf Hitler begaan, die in de periode 10-14 mei in ons land aan de IJssel, Veluwe en Brabant aan de gevechten deelnam. Bovendien worden de vele bekende SS moordpartijen in 1944 in (voornamelijk) Frankrijk ook niet besproken. Men stelt alleen dat de SS optredens tegen de Untermenschen in het oosten van Europa als algemeen bekend worden aanvaard. Een onaanvaardbare omissie in de studie is bespreking voor voornoemde zaken.
7. Amersfoort praat de weinig verheffende Nederlandse militaire historicus Schulten na als hij stelt dat alleen bij de Grebbeberg in enige mate sprake is geweest van oorlogsmisdaden door de SS. Elders waar de SS werd ingezet was dit niet het geval. De correlatie met het vermeend misdadig handelen door Nederlandse soldaten aan het Grebbefront wordt door hem daarom gelegd. Want elders was de SS immers zo braaf! De auteur – in navolging van Schulten – is niet alleen abuis (aan het Maas-Waalkanaal vooral bij Heumen werd door de SS Verfügungsddivision al op 10 mei misdadig gehandeld), maar tevens vergelijkt hij appels met peren. Alleen aan de Grebbe kwam het tot hevige gevechten met de SS. Elders werd de SS na 10 mei nauwelijks meer tegen ons leger ingezet. Alleen de Franse en Nederlandse troepen in Zeeland kregen nog met enkele delen van de SS te maken in de periode 14-18 mei in Zeeland. Dit waren echter vooral gevechten op afstand, en met weinig hevigheid. Onvergelijkbaar dus met de drie dagen felle strijd in de bossen en omgeving van de Grebbeberg.
8. Een Duitse eerste luitenant (Hohendorff) die in de vroege morgen van 10 mei is geland op Valkenburg, en daarbij zo'n 160 Nederlandse verdedigers heeft gevangen genomen, heeft telefonisch contact met een Nederlandse stafofficier. De Duitser meldt dat de Nederlanders beter geen artillerievuur kunnen afgeven op Valkenburg, want in de hangar zijn de Nederlandse gevangenen onder bewaking gesteld. Artillerievuur zou niet zo gezond voor ze zijn, wat de Duitser verwoordt als “*Dann wird's ihnen schlecht vergehen*”. Amersfoort zegt hierover niet alleen dat onze bevelhebbers die onterecht als de zoveelste verkeerd uitgelegde Duitse daad verwoorden als “lafhartige bedreiging”, maar hij durft zelfs de stelling aan dat de humaniteit van de Duitse luitenant jegens de Nederlandse gevangenen prevaleerde boven zijn Duitse oorlogstaak door te zeggen “natuurlijk had hij ook zijn eigen belang voor ogen.” Een conclusie die onwettelijk en natuurlijk volkomen onjuist is. De Duitser had vooral de Duitse zaak voor ogen en de Nederlandse gevangenen kwamen goed van pas!
9. De titel van het boek verwijst naar een actie van een toegevoegd arts (burgerarts in legerdienst), Dr. Paris. Deze huisarts van Rhenen, die onder de wapenen was gebracht, kreeg het bevel (als senior-rang) over de commandopost van regimentscommandant overste Hennink, toen de laatste een uitweg zocht vanuit de omsingelde commandopost (CP). Hij zou slagen in deze poging en elders, vlak aan de Rijn met zo'n 100 man troepen schuilen tot capitulatie op 15 mei van deze groep. Paris inmiddels was commandant van een CP die werd voorzien van rode kruizen. In de post lagen 22 gewonden soldaten en enkele medische verzorgers. In de nacht van 14 op 15 mei stond Paris (vermoedelijk) op wacht, en ontwaarde naar eigen zeggen een Duitse patrouille van twee militairen. Paris meldt deze dood te hebben geschoten. Amersfoort verbindt aan het summiere verslag (het enige over dit voorval) van de arts allerlei consequenties en conclusies. De arts had een oorlogsmisdaad gepleegd, hij had

onterecht een rode kruis post offensief verdedigd, had staande in de CP pardoos met een pistool met twee schoten twee totaal niet voorbereide Duitsers omgelegd. Hij had echter wel – en dat typeert volgens de auteur het bewustzijn van de arts van zijn misdaad – zijn rode kruis band afgedaan! Het is een grote aanname wat auteur hier meldt – overigens zonder te melden dat hij zelf al die conclusies heeft getrokken. Wij beschikken over exact dezelfde bron(nen) als auteur en stellen vast dat Amersfoort gewoon de arts zomaar veroordeelt. Er zijn wel tien kritiepunten te geven op alleen dit verhaal. We zullen ze de pers besparen omdat ze te gedetailleerd zijn. Maar het verhaal stond mooi model voor de titel van het boek!

10. In het boek worden vrijwel alle bekende Nederlandse schendingen van het oorlogsrecht opgelepeld. Vrijwel al die schendingen betreffen onjuist gebruik van de witte vlag (velen ver achter het front) of van het teken van de conventie (de rode kruis vlag). Op een enkele uitzondering na, hebben de Nederlandse troepen geen schendingen van het recht gepleegd met als gevolg fysieke ongemakken c.q. dood van Duitse militairen.
11. De bespreking van de Duitse schendingen in het werk is niet alleen onderhevig geweest aan een sterke selectie door de auteur (er zijn er tientallen meer, en vooral ernstiger te benoemen, wat hij bewust nalaat), maar ze waren (zowel de in het boek besproken als er bewust buiten gelaten feiten) veel ernstiger. Bij de Grebbeberg zijn vermoedelijk tientallen Nederlandse soldaten gesneuveld of gewond geraakt door schendingen van het oorlogsrecht door vooral de Waffen SS (Standarte Der Führer). Toch meent Amersfoort te mogen concluderen dat de schendingen van beide partijen vrijwel in evenwicht waren. Hij gaat daarmee voorbij aan het flagrante verschil in ernst, en bewijst het feit dat zijn telraam niet deugt. Hij is bewijsbaar en verwijtbaar creatief met getallen!
12. De auteur heeft – zoals eerder aangehaald – bewust ernstige schendingen van het oorlogsrecht door de Duitsers onbesproken gelaten en zwakke voorbeelden uitgelicht in plaats van zwaardere gevallen. Hij doet dit opzichtig en bewijsbaar met betrekking tot vooral de gevechten in de voorpostenstrook voor de Grebbeberg (tientallen verslagen van schendingen voorhanden) en het Maas-Waalkanaal (luitenants Geutjes en vd Meer). Dit neigt naar de betiteling manipulatie!
13. De auteur heeft gemeend de Nederlandse bronnen vrijwel stelselmatig te moeten devalueren (waarbij dient te worden gezegd dat hem deels dat recht inderdaad toekomt), maar heeft tegelijkertijd een belachelijke kwalitatieve bonus over voor de Duitse bronnen. Hij citeert zelfs een aantal maal uit werk van de verdorven SS publicist Otto Weidinger – de SS'er die zelfs in de jaren tachtig in Frankrijk, de VS en Engeland voor ophef zorgde toen zijn “studie” naar de SS massamoord in Oradour-sur-Glane in het Engels werd vertaald en hij natuurlijk de SS van alle blaam zuiverde en de Maquis aansprakelijk stelde voor die moord (en de moorden in Tulle de dag daaraan voorafgaand!). Dichter bij huis: Weidinger schreef een heroïsche sage over de inname van het totaal onverdedigde Wageningen in de vroege morgen van 11 mei door de SS. Geen Nederlandse soldaat die hier vocht, maar hij verstond de kunst dit verzonnen verhaal in het krijgsdagboek van de Standarte op te nemen! Deze nazi, partij-ideoloog en fantast wordt echter door de auteur meermaals geciteerd. Hiermee devalueert Amersfoort niet alleen de studie, maar ook zijn geloofwaardigheid.
14. Het werk concludeert dat de partijen zich in grote lijnen aan het oorlogsrecht hielden. Dat is zeker een feit. Als de auteur had geconcludeerd dat de reguliere Duitse troepen en het Nederlandse leger zich in grote lijnen aan het oorlogsrecht hadden gehouden (enkele uitzonderingen aan beide zijden), dan onderschrijven wij een dergelijke conclusie. De auteur betreft echter de SS erbij, terwijl er is aangetoond dat de Waffen SS – met name op de Grebbeberg – vrijwel stelselmatig het oorlogsrecht schond. Ze misbruikten krijgsgevangenen

voor Duitse krijgsarbeid, lieten gevangenen zware wapens naar het front slepen tegen eigen vuur in, schuilden achter krijgsgevangenen, en hebben vermoedelijk enkele malen bewust Nederlandse militairen vermoord tijdens of na overgave. De auteur ontkent dit door het niet expliciet te benoemen en de Waffen SS te laten delen in zijn oordeel dat over het algemeen het oorlogsrecht werd gerespecteerd. Dit is een faliekante misser en kwetsend voor hen die vochten aan Maas-Waal kanaal en Grebbefront.

Conclusie

Een onaanvaardbaar onwetenschappelijk samengesteld werk, met een storende verwarrende verzuilde benadering, waarbij zo subjectief gebruik is gemaakt van bronnen en studies – en waarbij zodanig misbruik is gemaakt van het principe “pars pro toto”- dat het predikaat “wetenschappelijk” onjuist, zelfs grotesk is. Er is overduidelijk (en niet voor het eerst door deze auteur) toegeschreven naar een vooringenomen conclusie, waarbij niet is gearzeld de werkelijkheid (voor zover vast te stellen) aanmerkelijk geweld aan te doen. Met de komende meidagen staat Nederland stil bij het feit dat ons land 65 jaar geleden door Duitsland werd binnengevallen. In de daarop volgende dagen van strijd sneuvelden meer dan 2350 Nederlandse militairen, waarvan ruim 400 bij de Grebbeberg. Wij, als Stichting De Greb, zijn van mening dat het niet zo kan zijn dat een dergelijke publicatie (door de Staat der Nederlanden uitgegeven) stilzwijgend door de gemeenschap geaccepteerd wordt. Zeker niet met de gedachte dat in een komende druk van het boek “Mei 1940 – De strijd op Nederlands grondgebied” dit boek als bron zal opduiken om de stellingen gelanceerd in de eerste druk, na 15 jaar, alsnog te bevestigen. Onze veteranen verdienen dankbaarheid en vooral respect. Met dit boek lijkt Defensie het tegenovergestelde te willen bereiken, of althans de gevoelens van hen die daadwerkelijk aan den lijve de strijd ondervonden te discrimineren c.q. te devalueren. Onacceptabel, onjuist en onnodig. Voor onze veteranen vragen wij aandacht voor deze zaak!

Namens Stichting De Greb,
A. Goossens, H. Groenman en R. Bol.

Over Stichting De Greb

Stichting De Greb is in 1999 begonnen met het actief onderzoeken van de Slag om de Grebbeberg in mei 1940. Vanaf het begin zijn alle resultaten daarvan gepubliceerd op de website. Inmiddels kan iedere bezoeker hier ruim 700 zowel Duitse als Nederlandse verslagen met bijbehorend fotomateriaal inzien en zichzelf een beeld vormen van de gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden. Daarnaast biedt de site talloze rapporten, verhalen, studies en algemene gegevens over de meidagen in 1940 en ons leger in die dagen. Onze kernactiviteiten bestaan o.a. uit het geven van rondleidingen aan groepen (maar ook aan legeronderdelen en/of militairen in opleiding), het organiseren van de jaarlijkse themadag “Getuigenissen op de Berg”, het zo authentiek mogelijk herstellen en reconstrueren van kazematten en loopgraven in het terrein en het actief ondersteunen van personen in de zoektocht naar informatie over familieleden betrokken bij deze strijd. We werken bij gelegenheden als themadagen, herdenkingen en restauraties nauw samen met allerlei instanties, lokale en provinciale overheden en vrijwilligers.

Fotomateriaal

Om een eventuele publicatie te illustreren hebben wij een aantal gerelateerde foto's beschikbaar als download. U kunt deze foto's vrij gebruiken met bronvermelding: “Stichting De Greb” en aanvragen via info@grebbeberg.nl. U ontvangt vervolgens een link naar de download-pagina.

Meer informatie?

Dossier Oorlogsmisdaden: <http://www.grebbeberg.nl/dossier.html>

Website: <http://www.grebbeberg.nl/>

E-mail: info@grebbeberg.nl